

GERIÁTRIA

Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük VI

Fertőző betegségek

SEMSEI IMRE

Debreceni Egyetem

Orvos- és Egészségtudományi Centrum

Egészségügyi Kar

FERTŐZÉSEK IDŐSKORBAN

- Régen vezető halálok volt a fertőző betegség
- Mégis ma a 65 éven felüliek között a tüdőgyulladás, az influenza és a bacteriaemia következményei a tíz vezető halálok között szerepelnek.
- Bizonyos fertőzések gyakrabban fordulnak elő idősokban: a közösségben szerzett pneumónia háromszor, míg a húgyúti infekciók hússzor gyakoribbak, mint fiatalabb felnőttek között. A nosocomialis fertőzések száma is emelkedik az életkorral a gyakoribb és főként hosszabb kórházi tartózkodás miatt. A szervezetbe ültetett különböző idegen testek, így a velük kapcsolatos infekciók szintén az idősök körében gyakoriak.
- Az életkor előrehaladtával mikrobiológiai szempontból is fontos változások állnak be. Nem csupán a szervezet normál flórája, de az egyes fertőzések kórokozóspektruma is átalakul. Általánosságban elmondható, hogy idős korban egy bizonyos betegséget többféle mikroba válthat ki, mint a fiatalabbak körében.
- Idős korban a fertőző betegségek klinikai megjelenése eltér a fiataloknál tapasztaltaktól (sokszor csak pl. zavartság, fogyás, stb. a jel).

FERTŐZÉSEK IDŐSKORBAN

■ Diagnosztika

- ◆ Nehézkesebb

■ Terápia

- ◆ Más a farmakokinetika és -dinamika, súlyosabb mellékhatások

■ Prognózis

- ◆ rosszabb

■ Időskori védőoltások

- ◆ Az idősök egészségének megőrzésében kiemelt szerepük van a védőoltásoknak . 60–80%-os átoltottság elérése esetén huszadrészt csökken az invazív *S. pneumoniae* infekciók előfordulása. A pneumococcus bacteriaemia, meningitis, pneumónia és más légúti betegségek gyakori kórokozója. Az általa okozott betegségek halálozása különösen magas, és ez még gyakoribb a 65 év feletti korcsoportban.
- ◆ Tetanusz: 1941 előtt születetteknél gyanú esetén
- ◆ Haemophilus influenzae b (és most aktuálisan a H1N1 ellen) is célszerű

FERTŐZÉSEK IDŐSKORBAN

A kórokozók szerepe az idősödésben

- ◆ Nemcsak az idősor vezet az infekciók gyakoribbá válásához, de a fertőző betegségek is közrejátszhatnak az idősödés folyamatában. Az ezzel foglalkozó elméletek szerint a patogének direkt szövetkárosító hatásuk révén hozzájárulhatnak a szervezet öregedéséhez. Különösen jelentős lehet ez a nem, vagy csak lassan regenerálódó szervekben (pl. az agyban), ahol a latens infekciók által okozott, lassú sejtpusztulás évtizedek alatt jelentős mértéket érhet el. Számos, az életkor előrehaladtával megjelenő vagy gyakoribbá váló betegség kialakulásának okaként vetették már fel baktérium- vagy vírusfertőzés esetleges szerepét.
- ◆ Az atrophias gastritis és a gyomorfekély esetén sikerült igazolni Helicobacter pylori jelenlétét
- ◆ Vizsgálják a chlamydia, a pneumoniae és a citomegalovírus szerepét az atherosclerosis kialakulásában.
- ◆ Alzheimer-nél a herpes simplex 1 és a C. pneumoniae lehet a gyanús

LÉGÚTI INFEKCIÓK IDŐSKORBAN

❑ Influenza

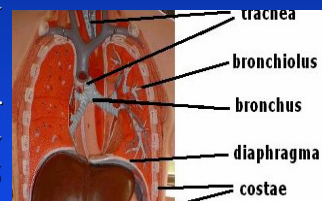
Az influenza áldozatainak 90 %-a a 65 éven felüli korcsoportból kerül ki. Az esetek 73%-ában már az alsó légutakat is érinti. A másodlagosan kialakuló fertőzés az időseket jobban fenyegeti. A megelőzés fontossága!

❑ Pneumónia (Tüdőgyulladás)

A 70 és 79 éves kor között tízszer olyan gyakran alakul ki, mint a 20 és 29 év közöttiekben. A pneumóniában meghaltak 95 %-a időskorú. Kevésbé kifejezett tünetek!

❑ Tuberculosis (Tüdőgümőkór)

A tuberculosis különösen gyakori a 75 év felettiek körében. Sok beteg még fiatalkorában fertőződhetett meg! Időskori kiváltói: immunitás gyengülése, alultápláltság, cukorbetegség, daganatok, immunszuppresszió. Megemelkedik a reinfekciók száma is.

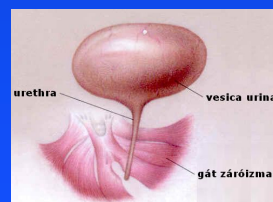
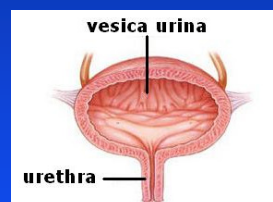
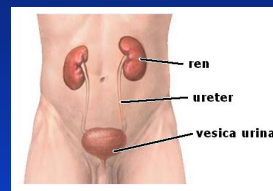
HÚGYUTI FERTŐZÉSEK IDŐSKORBAN

❖ A húgyúti infekciók az idősök leggyakoribb fertőzései és az időskori bacteriaemiák leggyakoribb forrásai. Még ennél is gyakoribb, a férfiak 15– 30%-ában, a nők 25–50%-ában áll fenn tünetmentes bakteriuria. Kezelése nem javasolt, mert nem növeli a túlélést, de rezisztenciát válthat ki.

❖ A mikrobák szélesebb köre okozhatja: E coli, Proteus, Klebsiella, Serratia, Pseudomonas a., Streptococcus, Enterococcus.

❖ Katéterek, mint jelentős forrás!

❖ Terápia: 7-14 napos kezelési ciklus! Pyelonephritisnél 2-4 hét.

BŐR ÉS LÁGYRÉSZEK FERTŐZÉSEI IDŐSKORBAN

◆ Decubitus

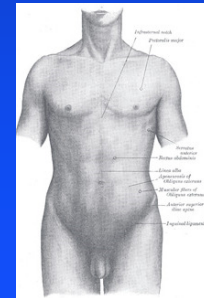
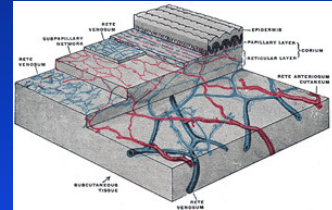
☞ Főleg idős, legyengült, mozgásképtelen, lesoványodott betegeken alakul ki. Szövődményei osteomyelitis, bacteraemia (az esetek akár 80 %-ában) és sepsis lehetnek, amelynek különösen magas a halálozása.

◆ Erysipelas (Orbánc)

☞ Az erysipelas leggyakrabban az alsó végtagokon, olykor az arcon jelentkezik. A kórokozó a bőr kisebb sérülésén keresztül jut be, ezért fekélyek, ekzema, psoriasis, a bőr mycosisa hajlamosít az orbáncra. Az esetek 97%-ában a kórképet a *Streptococcus pyogenes* váltja ki.

◆ Herpes zoster (Övsömör)

☞ A Varicella-zoster vírus reaktiválódása miatt kialakuló herpes zoster előfordulása is növekszik az életkorral.

GASZTROINTESTINÁLIS RENDSZER FERTŐZÉSEI IDŐSKORBAN

◆ Fertőzések forrásai

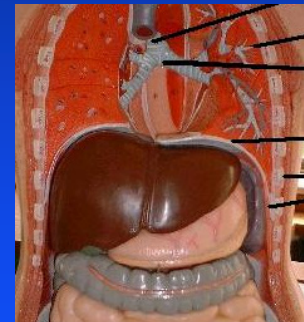
☞ Baktériumok és vírusok

◆ A hasmenések végkimenetele igen súlyos is lehet.

☞ Folyadék és elektrolit háztartás felborulása, legyengülés

◆ Diverticulitis

☞ A vastagbél diverticulosisa az életkor előrehaladtával egyre gyakoribbá válik, 85 éves korban körülbelül 80%-ban van jelen. A diverticulumok nyakcsatornájának elzáródása, a székletből bekerült baktériumok szaporodása diverticulitist válthat ki, microempyema alakul ki, és a mucosa microperforációja révén a szövetek közé, esetleg a hasüregbe kerülhetnek a baktériumok.

MENINGITIS IDŐSKORBAN

- A H. influenza b elleni védőoltással csökkent a fiatalok agyhártyagyulladásos esetek száma
- A 65 év felettiek 2 %-ában fordul elő
- A mortalitás viszont akár 20-50 is lehet!
- A szövődmények gyakorisága 85 %!
- Kórokozói: S. és K. pneumoniae, Listeria, E coli, viszonylag ritka a Nisseria meningitidis és H. Influenzae
- Diagnózisa : nehézkes, atípusos
- Terápia: a rezisztenciák már jelentősek, a S pneumoniae elleni védőoltás 65 év felett mindenképpen javasolt.